

Málstofur á Farskóla FÍSOS 2019

Patreksfirði

Málstofur 1 – 10:00-10:45

Ármann Guðmundsson

Í nútímasamfélagi er það að verða æ mikilvægra að miðla réttum upplýsingum til réttra aðila á réttum tíma. Árangur af safnastarfi er þar engin undantekning. Í safnaumhverfinu á Íslandi getur það skipt sköpum hvernig söfn miðla árangri og til hverra. Enn mikilvægara er að safnafólk taki sjálft virkan þátt í mótun og hönnun kerfa sem eiga að mæla árangurinn. Í vinnustofunni verður reynt að svara því hvaða árangursmælikvarðar eru best til þess fallnir að mæla árangur í safnastarfi og hvernig slík mæling getur stuðlað að bættu starfi innan safna og árangri þeirra almennt.

Sandra Sif Einarsdóttir og Sigríður Þorgeirsdóttir

Flutningar Þjóðminjasafns Íslands í nýtt varðveislusetur í Hafnarfirði hafa nú staðið yfir í þrjú ár og mikil þekking og reynsla í flutningi á safnkosti hefur áunnist á þessum tíma. Sagt verður frá flutningsferlinu og kynntar verða lausnir á ýmsum vandamálum sem komið hafa upp. Staðlaðar flutningsaðferðir henta ekki alltaf safnkosti sem er bæði mjög viðkvæmur og einstaklega fjölbreytilegur. Að kynningu lokinni verða umræður þar sem þátttakendur eru hvattir að koma með dæmi frá eigin vinnustöðum sem þarfnast lausnar.

Sigurlaugur Ingólfsson

Oft heyrum við safnafólk hugtakið „lifandi safn“ notað, án þess að hugtakið sé útskýrt. Í þessari málstofu mun Sigurlaugur Ingólfsson, starfsmaður á Árbæjarsafni, leiða málstofu um hvernig hægt er að gera söfn „lifandi“. Mörg söfn hafa staðið fyrir handverksdögum, og mun málstofustjóri velta upp ýmsum hugmyndum um viðburði sem geta leyft söfnum að sækja fram með þeim hætti.

Soffía Margrét Magnúsdóttir

Hakkara-hugmyndafræði og söfn. Soffía hefur mikla reynslu af því að vinna með ungu fólki s.s. í Fab Lab og við Fjölbautaskólann í Breiðholti þar sem hún hefur nýtt sér möguleika safna við að tengjast ungarfólkinu með aðstoð safnkosts og stafrænnar tækni.

Málstofur 2 - 10:55-11:40

Aldís Snorradóttir

Verkefnið Listin talar tungum hóf göngu sína á Listasafni Reykjavíkur árið 2017 en verkefninu er ætlað að skapa vettvang þar sem fræðsla og viðburðir taka mið af þörfum fólks af erlendum uppruna. Aldís Snorradóttir verkefnastjóri miðlunar hjá Listasafni Reykjavíkur mun fjalla um hvernig hefur gengið með verkefnið og þau tækifæri og áskoranir sem safnið hefur staðið frammi fyrir.

Markús Þór Andrésson

Markús Þór Andrésson, deildarfulltrúi sýninga og miðlunar hjá Listasafni Reykjavíkur segir frá aðdraganda og útgáfu safnsins á smáforritinu „Útilist í Reykjavík“. Þar má nálgast fræðslu og afþreyingu í snjalltækjum sem byggist á þeim allt að tvö hundruð myndlistarverkum sem safnið hefur umsjón með í almenningsrými borgarlandslagsins.

Þóra Björk Ólafsdóttir

Kynning á nýjum strúktúr á umsóknum úr safnasjóði og evrópsku samstarfsverkefni sem Safnaráð er þátttakandi í.

Berglind Þorsteinsdóttir

Fornleifarannsóknir og safnastarf. Kynning á þeim rannsóknnum og samstarfsverkefnum sem Byggðasafn Skagafjarðar hefur starfað að á undanförunum árum. Hvernig hefur tekist til og hvað hefur áunnist? Hvaða sóknarfæri eru í slíku rannsóknarstarfi fyrir söfn?

Málstofur 3 - 14:45-16:15

Edda Halldórsdóttir og Sigríður Regína Sigurþórsdóttir

Fjallað um varðveislu kvikra myndverka og stafrænna miðla á söfnum með áherslu á safnkost Listasafns Reykjavíkur. Vorið 2017 stóð safnið fyrir viðamiklu sýningarverkefni, Hrinu, þar sem stór hluti kvikra myndverka í safneign safnsins var settur upp. Mikilvægur þáttur í sýningunni laut að innra starfi safnsins og á sýningartímabilinu voru tekin viðtöl við listamennina um hugmyndalega og tæknilega þætti verkanna

m.t.t. skráningar og varðveislu til framtíðar. Í sumar hefur verið starfrækt verkefni á vegum Nýsköpunarsjóðs Námsmanna þar sem varðveisla og meðhöndlun þessa safnkosts er rannsökuð enn frekar.

Edda Halldórsdóttir er listfræðingur og verkefnastjóri skráningar í deild safneignar og rannsókna hjá Listasafni Reykjavíkur. Edda segir frá vinnu sinni við safnið og deilir reynslu af námskeiði sem hún sótti hjá MoMA – Museum of Modern Art í New York sumarið 2018 sem bar titilinn Caring for Time Based Media Artworks in Collections.

Sigríður Regína Sigurbórsdóttir lauk meistaraþrófi í kvikmyndavarðveislu frá New York-háskóla síðastliðið vor. Hún starfar hjá Kvikmyndasafni Íslands ásamt því að vinna að rannsókn á varðveislu tímatengdrar myndlistar hjá Listasafni Reykjavíkur

Fulltrúar Listasafns Íslands og Þjóðminjasafns Íslands í samstarfsnefnd um Miðstöð um menntun barna í söfnum

Listasafn Íslands og Þjóðminjasafn Íslands fengu nýverið úthlutað styrk úr Barnamenningarsjóði. Ætlunin er að nota styrkféð meðal annars í að koma á fót miðstöð um menntun barna í söfnum. Um stofnun og starfsemi miðstöðvarinnar verður leitað til utanaðkomandi ráðgjafa og til væntanlegra notenda hennar; safnafólks og kennarastéttarinnar. Miðstöðin rúmar fjölbreytta starfsemi svo sem hugmyndabanka, fundi, málþing, námskeið og vinnustofur.

Á málstofunni er verkefnið kynnt og safnafólk beðið að leiða hugann að því hvar þörfin liggur þegar kemur að móttöku og fræðslustarfi sem miðar að börnum og þannig taka þátt í að móta starf miðstöðvar um menntun barna í söfnum.

Guðrún Jónsdóttir

Málstofa um safnaklasa þar sem ólík söfn eru rekin undir einum hatti. Farið yfir kosti og galla slíks fyrirkomulags með tilliti til reynslunnar í Borgarfirði þar sem fimm söfn hafa starfað saman í sextíu ár. Hvernig hafa þau aðlagast? Hentar þetta rekstrarfyrirkomulag í dag út frá ytra rekstrarumhverfi og samtíma? Rætt um stöðu slíkra stofnana, sóknarfæri, skapandi starf, þjónustu og tengsl við nærsamfélagið.

Sarpur

Stafræn tækni umbreytir því hvernig söfn nálgast safneignina sína. Hvernig þau varðveita, túlka og endurskoða hana. Aðgengi að þess háttar gagnagrunni eykur möguleikana á rannsóknum og miðlun safneigna og gerir safnamönnum til dæmis kleift að vinna verkefni og framkvæma rannsóknir og stjórnsýsluverkefni án þess að leita að gögnum handvirkt. Stafræn skráning safneignar skapar þannig yfirsýn sem ekki var áður fyrir. Með þess háttar aðgengi er auðveldara fyrir söfn að leita í eigin safneign á bæði ytri og innri vef Sarpis, ásamt möguleikanum á að fá innsýn í safneign annarra safna. Undanfarið

hefur Skráningarhandbók Sarps verið í mótun sem verður aðgengileg öllum safnamönnum. Það gefur tilefni til umræðu og viljum við á þessari málstofu endurskoða og ræða tækin og tólin sem eru til staðar í Sarpi, ásamt mikilvægi, réttmæti og gæði skráningar í kerfinu.

Cecilie Gaihede og Þorvaldur Böðvarsson stýra málstofunni

Málstofur 4 – 16:25-17:45

Aníta Elefsen og Helgi M. Sigurðsson

Hvað ber að gera í bátavarðveislu?

Fáum blandast hugur um hve mikilvægir bátar hafa verið Íslendingum í gegnum aldirnar. Bæði sem samgöngutæki og atvinnutæki til útgerðar og fiskveiða. Þrátt fyrir sögulegt mikilvægi sitt hafa skip og bátar verið hornreka þegar kemur að opinberum styrkjum og á sama tíma verið minjavörslunni krefjandi viðfangsefni. Bátar eru stærri og plássfrekari en flestir aðrir safngripir og því oft bæði dýrt og krefjandi að varðveita þá og viðhalda. Af þeim sökum hafa eigendur ekki alltaf haft fjárhagslegt bolmagn til að varðveita þá við viðunandi aðstæður eða með viðunandi hætti. Jafnframt hefur skort skilning á sögulegu gildi þeirra og hvernig skuli tryggja varðveislu þeirra. Í því ljósi má merkilegt telja hve margt hefur verið vel gert þegar allt kemur til alls.

Undanfarin misseri hefur stjórn Sambands íslenskra sjóminjasafna unnið að tveimur viðamiklum verkefnum, annars vegar svokölluðu varðveislumati fyrir skip og báta, og hins vegar heildstæðri bátaskráningu. Í málstofunni verða verkefnin kynnt og málefni bátavarðveislu rædd.

Varðveislumatið er í senn bæði leiðarvísir og verkfæri fyrir alla þá sem koma að varðveislu eldri báta, t.d. SÍS, sjóminjasöfn í landinu og aðrar stofnanir sem vinna að minjavernd. Þá mun leiðarvísirinn koma að góðum notum fyrir hugsanlegan hóp sérfræðinga sem hefði varðveislumat á sinni könnu, bátaverndarnefnd eða viðlíka, ef að hún verður einhvern tímann stofnuð. Tilgangur varðveislumatsins er fyrst og fremst að stuðla að bættri bátavernd og gera alla vinnu markvissari við ákvarðatökur um hvað æskilegt sé að varðveita fyrir framtíðina og hvað ekki sem og að tryggja að ákvörðun um að taka bát til varðveislu sé byggð á faglegum grunni og þekkingu á menningarsögulegu gildi hans, bæði staðbundið og á landsvísi.

Bátaskráin er ítarleg skrá fyrir skip og báta í eigu safna og setra á Íslandi sem og sjófæra báta, eldri en 1950, á skipaskrá Samgöngustofu. Skráin nær yfir 190 skip og báta og telur nær 1.000 blaðsíður. Tilgangur hennar er að safna upplýsingum um fornþáta landsins og gefa yfirlit yfir stöðu bátaverndar í landinu. Skráin mun vonandi stuðla að bættri bátavernd og auðvelda alla vinnu við ákvarðatökur um hvað æskilegt sé að varðveita og hvað ekki. Ennfremur er skránni ætlað er að gera bátaarfinn sýnilegan umfram það sem nú er í þeirri von að auka skilning stjórnvalda og almennings á gildi hans. Skráin mun jafnframt stórbæta aðgengi almennings að þessum hluta menningararfsins og auðvelda frekari rannsóknarvinnu.

Ágústa Rós Árnadóttir

Í þessari vinnustofu verður fjallað um gildi viðburða fyrir söfn og farið yfir hvað einkennir góðan viðburð og þau skref sem þarf að taka til að verkefnið sé vel heppnað. Þá verður einnig farið yfir það sem skal forðast og hvað getur helst farið úrskeiðis. Vinnustofan verður byggð upp með fyrirlestri, raunverulegum dæmisögum og þátttakendur beðnir um að taka virkan þátt í umræðum sem verða fléttaðar inn í fyrirlesturinn. Markmiðið er að við lærum hvert af öðru og öðlumst verkfæri til að framkvæma framúrskarandi viðburð.

Blái Skjöldurinn

Öll söfn þurfa að vera með viðbragðs- og björgunaráætlun fyrir safnkostinn en hversu raunhæf getur sú áætlun verið? Á málstofunni verður stutt kynning á starfsemi Bláa skjaldarins og síðan verður farið yfir uppbyggingu viðbrags- og björgunaráætlunar. Þátttakendur verða hvattir til að ræða öryggismál og deila reynslu sinni. Í seinni hluta málstofnunnar verður farið í hópavinnu með áherslu að leysa verkefni. Nathalie Jacqueminet er forvörður, safnafræðingur og listfræðingur að mennt. Hún vann lengi á Þjóðminjasafni Íslands og er nú sjálfstætt starfandi. Hún tók þátt í að stofna landsnefnd bláa skjaldarins á Íslandi árið 2014 og hefur tekið þátt í mörg verkefni tengd öryggismál safna. María Karen Sigurðadóttir er forvörður og stjórnarsýslufræðingur að mennt. Hún deildarstjóri minjavörslu og rannsóknna á Borgarsögusafni Reykjavíkur, er formaður Bláa skjaldarins og þýddi m.a.: Undirbúningur neyðaráætlunar fyrir menningarstofnanir, árið 2000.

Ingibjörg Hannesdóttir

Erindi um miðlunarhlutverk safna, menningar- og myndlæsi ungra gesta safnsins, sóknarfæri safna í nýjum miðlunarleiðum með hjálp tækniframfara og mikilvægi þess vera samferða almennri þróun í skólakerfinu og samfélaginu almennt. Kynntar verða ýmsar tilraunir sem söfn og skólakerfi hafa gert á þessu sviði og velt upp möguleikum íslenska safnaumhverfisins í því að taka forskot í þessu mikilvæga miðlunarhlutverki sínu til næstu kynslóðar.